

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת יבמות

דפים עח - פד, פרשת ויגש תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף עח

*הפסוקים בפסולים. *בתר מי אזלינן. *ממזרים.

א. דרשות הפסוקים בפסולים 1. במצרי נאמר בנים לרבות דורות הבאים, ודורות לרבות כל הנולדים לאותו האב. 2. להם, שיש למנות מהם ולא מבניהם וכן הלך אחר פסולן. 3. אשר יולדו אתי למצרית מעוברת שמונים מהלידה. 4. נאמר גבי ממזר לו משום דבא מטפה כשירה, ובפסולים נאמר להם אף דראויים אח"כ לבא בקהל.

ב. בתר מההורים אזלינן 1. לרבי יוחנן לל"ק מצרי בתר דידיה ולכן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנם שלישי, ובעבד אזלינן בתר דידה שנאמר האשה וילדיה. 2. לל"ב בתר דידה, וקשיא מהפריש חטאת מעוברת יכול להתכפר בולדה ש"מ דעובר לאו ידך אמו והוי כמפריש לאחריות, ותירץ שנאמר אשר יולדו ש"מ דהכתוב תלאו בלידה. 3. נכרית מעוברת שנתגרה בנה א"צ טבילה אף שיש חציצה על כולו, ודחי דהינו רביתה. 4. באומות הלך אחר הזכר, גוי שבא על כנענית בנם שרי לקנותו שנאמר מבני התושבים, וכנעני שבא על גויה אסור שנאמר אשר הולידו בארצכם. 5. בגויים שנתגרו הלך אחר הפגום, וקאי על עמוני שנשא מצרית, אם נולד בן שדינן ליה בתר עמוני ואסור לעולם, ואם נולדה בת שדינן לה בתר המצרית שרק דור שלישי שרי.

ג. דיני ממזרים 1. ממזרים איסורן איסור עולם. 2. לר"ל ממזרת מותרת לאחר עשרה דורות בגז"ש עשירי מעמוני, וזהו למ"ד דון מינה ומינה אבל למ"ד אוקי באתרה אסורה לעולם. 3. ממזר דידיע חי, דלא ידיע מת מיד, דידיע ולא ידיע חי עד ג' דורות.

דף עט"פ

*דוד והגבעונים. *סרים אדם וחמה והסימנים.

א. דוד והגבעונים 1. בעצירת גשמים שהיתה בזמן דוד המלך בדקו ע"ז זנות ופוסקי צדקה ברבים, והסיבה היתה מפני עוון שאול עם הגבעונים. 2. הנתנינים בקשו להרוג שבעה מצאצאי שאול, והם הורחקו מעם ישראל כיון שאינם רחמנים בישנים וגומלי חסדים. 3. הם הרגו את שני בני רצפה בת איה וחמשת בני מירב, ומפיבושת להו"א לא העבירו או העבירו ופלטו, ולמסקנא דוד ביקש רחמים שלא יקלטנו הארון. 4. אמרינן דמוטב שתיעקר אות אחת מן התורה ולא יתחלל שם שמים בפרהסיא ולכן הומתו בנים על אבות, וכן בכדי שיתקדש שם שמים בפרהסיא עברו על לא

תלין נבלתם על העץ ומזה התגיירו מאה וחמשים אלף איש. 5. הגוזרים על הגבעונים: משה לאותו דור, יהושע למזבח, ודוד לכל הדורות. ובימי רבי רצו להתירם ונמנעו, ופליגי אם היה משום חלק המזבח או חלק העדה.

ב. לר"ע סריס אדם חולץ כיון שהיתה לו שעת הכושר משא"כ סריס חמה, ולרבי אליעזר סריס חמה חולץ דינן לו רפואה משא"כ סריס אדם. והקושיות 1. לר"ע חייבי לאוין כחייבי כריתות, איירי דחולצת במקרה שאחיו נשא, ותירץ להו"א שאחיו נשא גיורת וקסבר דאינו קטן ולפי"ז שרי אף לייבם דאמרין אסור לקיימן, בנפלה לפניו ואח"כ נפצע ודחי נימא עשה דוחה ל"ת, ולמסקנא אתי כמ"ד דר"ע אסור רק חייבי לאוין דשא"ר. 2. נימא להקים לאחיו שם וסריס לאו בר הכי, לר"ע א"כ אין אשה שכשירה ליבם שהרי בעלה נעשה סריס חמה סמוך למיתתו, ולר"א כחישותא דמיתה אתחלה ביה. 3. לר"א קשיא דס"ל סריס חמה לא חולץ בבן עשרים, ותירץ דהדר ביה מהא, או דהתם איירי לענין עונשין.

ג. סימני סריס 1. בנולדו לו סימני סריס ואח"כ הביא ב' שערות, לרב למפרע נחשב סריס ולשמואל קטן היה באותה שעה, ולרב אליבא דר"מ אין קנס לאיילונית משום שמקטנותה יצאה לבגר. 2. אם יש סימני סריס ואיילונית וכן הנולד בן שמונה חדשים אין עושין מעשה להחזיקם כגדולים עד שיהיו בני עשרים שנה, ואמרין דבן שמונה יכול לחיות כשגמרו סימניו וכמ"ד אמרין אישתהי. 3. סריס חמה זהו בן עשרים שנה שלא הביא שתי שערות, וסימניו: אין לו זקן, שערו לקוי, בשרו מחליק, מי רגליו לא מעלים רתיחות ולא עושין כיפה ולא מחמיצין, ש"ז שלו דוחה, אין בשרו מעלה הבל בחורף, וקולו לקוי. 4. סריס שיש לו שתי שערות בזקן צריך שיהא בו את כל הסימנים, ובלא זה פליגי אי בעינן כולן או סגי באחד מהן. 5. איילונית היא בת עשרים שנה שלא הביאה שתי שערות, וסימניה: אין לה דדים, מתקשה בשעת תשמיש, אין לה שיפולי מעים כנשים, וקולה עבה.

סוף פ"ב

*האכלת אנדרוגינוס והמח. *הלכתא כרבי יוסי. *טומטום ואנדרוגינוס.

א. אנדרוגינוס כהן מאכיל את אשתו, לר"ל רק בזה"ז ובתרומה דרבנן, ולרבי יוחנן תרומה בזה"ז היא דאורייתא ומאכילה אף בחזה ושוק. והשמועות 1. ערלה וכלאי הכרם בטלים במאיתם מלבד לר"מ כל שדרכו לימנות ולחכמים רק ששה דברים ור"ע מוסיף ככרות של בעה"ב, ועיגולי דבילה נמנים לפעמים ואמרין שאינו מקדש והטעם לר"ל משום דתרומה בזה"ז דרבנן אבל בדאורייתא מקדש דגריס כל שדרכו לימנות אבל לרבי יוחנן רק מה שדרכו לימנות תמיד מקדש ואפילו חתיכת חטאת שהיא דאורייתא אינה מקדשת. 2. חתיכת חטאת שנתערבה במאה חתיכות, טמאה בטהורות לת"ק תעלה ולרבי יהודה לא תעלה וטהורה בטהורות לא תעלה, לרבי יוחנן אתי שפיר דגריס את שדרכו לימנות, ולר"ל איירי בנימוחה, וטעמיה דרבי יהודה לשיטתו דקסבר מין במינו לא בטל. 3. אליבא דר"ל מפרשין מה החילוק בין הרישא לסיפא, רישא טומאת משקין דרבנן וסיפא בדאורייתא, רישא על איסור לאו וסיפא כרת וקשיא דאכתי הוי דאורייתא ומחמרין, ולרב אשי סיפא הוי דבר שיש לו מתירין ודחי דבדותא כיון דממ"נ לכהן שרי ולישראל אסור. 4. שני סאין שנפלו לשתי קופות תלינן לקולא, לר"ל אם רבו חולין על התרומה ואתי שפיר דקסבר תרומה בזה"ז דרבנן ולרבי יוחנן ה"ה אף בלא רבו ואתי כרבנן דסברי תרומה בזה"ז דרבנן, וס"ל לרבי יוחנן דא"צ רבויא בדרבנן או משום דאיכא שאני אומר, אבל לרבי יוסי תרומה

בזה"ז דאורייתא דלא בטלה קדושת הארץ ורבי יוחנן אתי כוותיה. 5. ממתני' דאנדרוגינוס נושא ש"מ דהוי זכר גמור וקשיא לר"ל מדוע אינו מאכיל בחזה ושוק, ואמרינן דלר"ל ת"ק מסתפק וקאמר נושא בדיעבד, ולרבי יוחנן לת"ק פשיטא דהוי כזכר ופליג עם ר"א האם חייבים עליו משני מקומות.

ג. היכן פסקינן הלכה כרבי יוסי 1. אנדרוגינוס במשנתו דאמר רבי יוסי שמאכיל ובברייתא מסתפק וקאמר דהוי בריה בפ"ע, ורב פוסק כברייתא מדשבקיה לבר זוגיה וכן הלכה ולשמואל אזלינן בתר המשנה ולא חיישינן ליחיד אה משום דמתעקרא מתני'. 2. קליטה בערב שביעית פליגי אי הוי בשלושים יום או שלשה ימים ולרבי יוסי שני שבועות מלבד שלושים של תוספת שביעית, ושמואל פסק כמ"ד שלשה ימים. 3. טהרת ימי קושי פליגי האם ארבעים וחמשים יום או חודש ולרב יוסי שתי שבועות, ולא ידעינן מה דעת רב בזה. 4. המסכך גפנו ע"ג תבואת חבירו, לר"מ קידש ולרבי יוסי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו, ופליגי מהי דעת רב בזה.

ג. דיני טומטום ואנדרוגינוס 1. טומטום לא יחלוץ, והטעם לרבי יהודה דהוי כסריס ודאי ולרבי יוסי בר"י שמא יקרע וימצא נקיבה או שמא ימצא סריס בספק, ואיכא בינייהו אם חלל פוסל במקום אחין והאם צריך לחלוץ כשאין אחים. 2. פליגי אי חיוב אנדרוגינוס רק בזכרות או גם בנקבות, ונחלקו בדרשת הפסוק משכבי אשה שנאמר בזכר. 3. אנדרוגינוס אינו זכר גמור לר"א, דלא קדוש אם הקדישו לקרבן. 4. כלאים טריפה יוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס, לא קדושים ולא מקדישין ואפילו בתמורה. 5. לר"א טומטום אנדרוגינוס אינם מטמאים בגדים בבית הבליעה, שבכל מקום שנאמר זכר ונקיבה אתה מוציא טומטום ואנדרוגינוס מביניהם ובעוף לא נאמר תמות וזכרות.

הדן עלך פרק שמיני – העלל

פרק תשיעי – יס מותרות

סוף פרק

*יש מותרות והמקרים. *החיוב בשניות. *הוזהרו כשירות לפסולים.
א. יש מותרות לבעל ולא ליבם, ליבם ולא לבעל, מותרות לתרוייהו ואסורות לתרוייהו. והמקרים 1. אלמנה שמותרת לכהן הדיוט ואסורה לכה"ג. 2. חללה שאסורה לכהן ומותרת לחלל. 3. ממזר וישראלית. 4. שניות. 5. אמרינן דשייר מצרי שני שנשא מצרית שניה ומצרית ראשונה. 6. וכן שייר פצוע דכא וישראלית או גיורת, ובעי למימר דכבר תני חייבי לאוין ונדחה דהרי תני חלל וממזרת. 7. מקשינן וליתני כהן הדיוט שקידש, ותירץ להו"א משום כה"ג באלמנה ולמסקנא משום חלל דקידש לחוד שרי. 8. לא קאמר בתולה שנפלה לפני כה"ג, להו"א דנישואין הראשונים מפילין ולמסקנא משום סיפא דבתולה מכה"ג לכהן הדיוט שריא.

ג. החיוב בשניות מדברי סופרים 1. אין כתובה פירות מזונות ובלאות. 2. היא וולדה כשרים, וכופין להוציא. 3. שניה לבעל ולא ליבם בעי אי יש לה כתובה מיבם כיון דכתובתה על נכסי בעלה הראשון ובלאו הכי חייב לה, ופשט דאין לה.

ג. לרבי יהודה כשרות לא הוזהרו מלהינשא לפסולים, והשמועות 1. חלל שנשא היינו לכהונה וש"מ דלא הוזהרו, ודחי דאיירי בישראלית וכשירה היינו לקהל. 2. לא יקחו שהאשה מוזהרת ע"י האיש, ודחי דמוזהרת היכא דהוא מוזהר, וא"א ללמוד מאיש או אשה כיון דלא שוה בכל או למימר דלא נילף מטומאה דאיצטריך קרא להתיר כהנות בטומאה. 3. מדלא תני דחללים מותרים בכהנות ש"מ דאסירי, ודחי דלא פסיקא משום איפכא דכהני בחללות אסירי.

שאלות לחזרה ושינון

- א. אכילת אשת אנדרוגינוס כהן, והשמועות (5)
 ב. היכן פסקינן הלכה כרבי יוסי (4)
 ג. דיני טומטום ואנדרוגינוס (5) הדרן!
 פרק תשיעי- יש מותרות
 א. יש מותרות לבעל או ליבם, והמקרים (8)
 ב. החיוב בשניות מדברי סופרים (3)
 ג. השמועות אם הוזהרו כשירות להנשא לפסולים (3)

- א. דרשות הפסוקים בפסולים (4)
 ב. בטר מי מההורים אזלינן (5)
 ג. דיני ממוזרים (3)
 א. דוד המלך והגבעונים (5)
 ב. המח' בחליצת סרים חמה וסרים אדם, והקושיות (3)
 ג. סימני סרים (5)
 א. דף פא- פנ

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

- מכות שבועות
 עבודה זרה הוריות
 זבחים
 מנחות
 חולין
 בכורות עם הקדמות ומושגים
 ערכין-תמורה
 כריתות-מעילה
 נדה

- יבמות
 כתובות
 נדרים
 נזיר סוטה
 גיטין
 קידושין - עם תורתך שעשועי,
 סימני הדרף, ותוספתא
 נבא קמא
 נבא מציעא
 נבא בתרא א-ב
 סנהדרין א-ב עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

- ברכות עם מחודדין בפ"ך.
 שבת מהדורה חדשה.
 עירובין
 פסחים
 שקלים ר"ה
 יומא
 סוכה
 ביצה תענית
 מגילה-פורים עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
 מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

- נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
 בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
 עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.
 שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
 קיצור חודים מנוקד ומסודר.
 קיצור אלשין רות
 קיצור אלשין אסתר
 קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.
 באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
 איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
 הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~116~

המוערכת